

Ethica Amoris, Sive Theologia Sanctorum, Magni Præsertim Augustini, Et Thomæ Aquinatis

Circa Universam Amoris & Morum Doctrinam, Adversus Novitias Opiniones
Strenuè propugnata, Et In Materiis Principaliter Hodie Controversis
Fundamentaliter discussa

De Generalibus Principiis Amoris Et Morum - Prolegomena septem,
Librosque undecim complectens

Henricus, de Sancto Ignatio

Leodii, 1709

Caput VI. Specifica peccatorum distinctio, formaliter ut peccata sunt,
petitur ex specifica distinctione privationum, in quibus formalis eorum
malitia consistit. Hæc vero dignoscitur ex specifica ...

[urn:nbn:de:hbz:466:1-73187](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-73187)

ti alterius rationis, seu essentiae; sed furti alterius quantitatis dumtaxat. Certum quippe est prudentes, seu Doctores communiter ita sentire, nec minus certum singularem solius obijcientis aestimationem in contrarium, communem non esse prudentem aestimationem; nec ipsum solum esse prudentem; nec communitatem ceterorum esse imprudentem.

CAPUT V.

Peccata non diversificantur specie secundum differentiam praeceptorum, si de una eademque re sint, sub eodem motivo formali.

- 37 **P**Robatur 1°. ex S. Thoma q. 2. de malo a. 6. *Nec est dicendum quod differant specie secundum differentiam virtutum: quia praecepta ad hoc sunt, ut secundum virtutem operentur, & peccata vitentur.* Et 1. 2. q. 76. a. 5. ad 3. *Secundum diversa praecepta legis non diversificantur peccata secundum speciem.*
- 38 2°. Ubi idem motivum formale actus debiti, non est cur diversitas praeceptorum inducat diversam specie difformitatem ad legem aeternam. Nec proinde cur omittens Sacramentum die Dominico, in quem incidit festum S. Petri v. g. peccet plusquam uno specie vel numero peccato. Et idem est de violante jejunium feria sexta quatuor temporum, in quam incidit vigilia S. Matthaei. Cum utriusque praeceptum sit de eadem re, sub eodem motivo. Ita Doctores communiter.
- 39 Violatio quidem jejunii, ad quod tenetur quis ex praecepto Ecclesiae, simul & praecepto Confessarii, imponentis illud in poenitentiam, est duplex specie peccatum. Sed hoc ideo, quia Ecclesia & Confessarius praecipunt illud sub duplici specie motivo, Ecclesia ex motivo temperantiae, Confessarius ex motivo poenitentiae; sicque violatio illa, quatenus contra praeceptum Ecclesiae, est contra temperantiam; quatenus contra praeceptum Confessarii, est contra poenitentiam.
- 40 Hinc etiam Minimus violans abstinenciam feria 6. peccat duplici specie peccato; utique contra temperantiam ratione praecepti Ecclesiae, & contra religionem ratione voti vitae quadragesimalis.
- 41 De aliis Religiosis, v. g. Franciscanis, qui feria 6. vi regulae suae, simul & praecepti Ecclesiae, sub mortali tenentur ad abstinenciam, major est difficultas, an peccent duplici specie peccato: & videtur aliquibus quod sic: quia censent eos hoc ipso violatores voti, quo violatores sunt regulae: utpote quam putant non obligare sub mortali, nisi ratione voti.
- 42 Sed licet haec ratio locum habere possit in Religiosis voventibus observantiam regulae; non videtur habere locum in Religiosis solum voventibus obedientiam secundum regulam: utpote qui non tenentur ad omnia regulae puncta tanquam materiam voti; sed sicut regula & religio ab ipsis exigit. Unde si regula & re-

ligio solum ab ipsis exigit abstinenciam ex motivo temperantiae (prout Ecclesia) violando abstinenciam, solum peccant contra abstinenciam. Quod si dubium sit, an regula abstinenciam exigit alio ex motivo, seu intentione, quam Ecclesia: eo in dubio (nisi communis sensus religionis obster) diversa intentio non videtur praesumenda; cum sit res facti, quod in dubio non praesumitur.

CAPUT VI.

Specifica peccatorum distinctio; formaliter ut peccata sunt, petitur ex specifica distinctione privationum, in quibus formalis eorum malitia consistit. Haec vero dignoscitur ex specifica diversitate debitarum perfectionum, quarum sunt privationes, pro quanto videlicet, vel spectant ad diversas specie virtutes, vel ad oppositos modos, aut alias circumstantias specie diversas ejusdem virtutis.

Hanc tradit resolutus Doctor noster Baccotius in 2. dist. 39. a. 3. & cum eo Doctores communiter, qui formale peccati, cum Scriptura & Patribus (alibi referendis) constituunt in privatione rectitudinis, seu perfectionis debita per legem. Et ratio est, quia si peccatum, formaliter sumptum, id est pro formali ratione peccati, nihil aliud est, nisi privatio rectitudinis, seu perfectionis actualis debita per legem: igitur pro specifica diversitate privationum debita rectitudinis, &c. peccata formaliter sumpta, specie diversificantur. Atqui specifica diversitas privationum dignoscitur ex specifica diversitate formarum, quarum sunt privationes. Igitur specifica diversitas peccatorum formaliter sumptorum, dignoscitur ex specifica diversitate debitarum perfectionum, seu rectitudinum actualium, ut supra.

Et perfectiones quidem spectantes ad diversas specie virtutes, specie diversas esse, per se manifestum est: cum virtutes specie diversae esse non possint, nisi perfectiones, quibus constituuntur, sint specie diversae.

Nec tamen solae perfectiones, spectantes ad diversas specie virtutes, specie diversae sunt: cum ad eandem virtutem, v. g. liberalitatem, spectent modi perfectionis specie diversi, quorum uno v. g. cavetur excessus, altero cavetur defectus debita liberalitatis. Nec diversitas illa modorum, seu circumstantiarum, solum accidit penes duo opposita extrema; quae illa virtus cavenda praescribit; verum etiam penes diversos specie actus, quibus receditur ab uno illorum extremorum. Contingit namque eandem virtutem, justitiae v. g. diversis specie actibus cavere recessum a medio justitiae per defectum. Est enim alius specie actus, quo illam servamus vitam proximi; alius quo famam; alius quo bona fortunae (licet omnes isti actus spectent ad eandem justitiae virtutem, quatenus caventem recessum a medio justitiae per defectum) eo quod utique vi-

ta, fama, & bona fortunæ, sint bona diversa rationis, etiam in esse moris, quæ proinde specialem honestatem in esse moris refundunt in actus, quorum sunt objecta: quia scilicet alia est ratio, aliusque modus conservandi vitam, alius conservandi famam, alius conservandi bona fortunæ, ob speciales quæ circa hæc occurrunt difficultates. Alia proinde est ratio exercendi iustitiam, servando vitam; alia servando famam, &c. ob speciales quæ circa hæc occurrunt difficultates. Et sicut necesse est diversas specie virtutes esse circa diversas materias, in quibus ratio diversimodè adinvenit medium, juxta D. Thomam q. 2. de malo a. 6. ita necesse est diversas specie perfectiones ejusdem virtutis esse circa diversas materias, in quibus ratio diversas specie habet superare difficultates.

CAPUT VII.

Convenienter etiam dicitur (cum S. Thoma) peccata specie distingui, vel 1°. penes objecta specie diversa in esse moris, vel 2°. penes oppositos peccandi modos circa idem objectum, videlicet per excessum & defectum, vel 3°. penes diversas specie circumstantias.

46 **H**anc assertionem quoad omnem sui partem exprimit S. Doctor loco proxime relato, & I. 2. q. 72. a. 1. ubi idipsum probat ad 1. quia peccatum non est pura privatio, sed est actus debito ordine privatus. Actus autem voluntarii (ait in corpore) distinguuntur specie secundum objecta, ut in superioribus ostensum est, videlicet q. 18. a. 2. Unde sequitur quod peccata proprie distinguantur specie secundum objecta, sive secundum ordinem ad illa: cum ordo ad objectum sit ipsis essentialis, & voluntas quodammodo transformetur in objecta, quæ vult & amat, juxta illud Osee 9. *Facti sunt abominabiles, sicut ea quæ dilexerunt.* Ubi Rupertus: *Talis est unusquisque, quale est quod diligit.* In priori verò loco idipsum sic declarat: *Objectum diversificare potest peccati speciem dupliciter. Uno quidem modo materialiter; alio modo formaliter. Materialiter quidem per oppositum ad virtutes. Differunt enim virtutes specie secundum quod ratio medium adinvenit in diversis materiis: puta iustitia est secundum quod ratio medium constituit in commutationibus, & distributionibus, & hujusmodi actionibus. Temperantia autem secundum quod in concupiscentiis. Fortitudo secundum quod in timoribus & audaciis. Et sic de aliis. Nec debet alicui inconueniens videri, si diversificantur species virtutum, secundum diversas materias (non obstante quod diversitas materia consueverit esse causa diversitatis, non specierum individuorum) quia, etiam in naturalibus, diversitas materie diversitatem in specie causat, quando diversitas materia, diversitatem forma requirit. Unde & in moralibus necesse est diversas specie virtutes esse, circa*

diversas materias, in quibus ratio diversimodè adinvenit medium. Sicut in concupiscentia adinvenit medium refranando. Unde & virtus in eis constituta propinquior est defectui, quam superabundantia, ut ipsum temperantia nomen ostendit. In audaciis autem & timoribus non retrahendo, sed magis impellendo, ratio adinvenit medium. Unde virtus in his constituta propinquior est temperantia, quam defectui, ut ipsum fortitudinis nomen ostendit. Et similiter est videre in cæteris. Sic ergo & per oppositum ad virtutes, peccata specie differunt, secundum diversas materias, puta homicidium, adulterium, & furtum... Sed quia circa unam materiam, cum sit una virtus, contingunt esse peccata specie diversa, oportet secundo considerare formaliter diversitatem speciei in peccatis, prout scilicet peccatur, vel secundum superabundantiam, vel secundum defectum (sicut differt timiditas à presumptione, & illiberalitas à prodigalitate) vel secundum diversas circumstantias, sicut species gula distinguuntur secundum ea quæ in hoc versu continentur: prapropere, laute, nimis ardemer, studiosè.

Dum verò S. Doctor ait, peccata specie 47 distinguuntur secundum objecta, sensus non est, quod ad specificam diversitatem peccatorum, requiratur specifica diversitas objectorum: cum circa unum idemque objectum admittat specificam diversitatem peccatorum, vel utique secundum oppositos modos tendendi in illud objectum, vel secundum diversas circumstantias, ut proxime vidimus. Sensus ergo est, quod quoties duorum pluriumve actuum peccaminosorum, unus tendit in unum objectum, alter non in illud, sed in aliud specie diversum in genere moris, actus illi peccaminosi specie differant.

Non solum autem peccata specificantur secundum objecta formalia, seu motiva; verum etiam secundum materialia, in quæ voluntas fertur, quando in illis inesse cognoscitur specifica diversitas in esse moris. Ad contrahendam quippe malitiam cujusque objecti, seu materialis, seu formalis, sufficit quod homo voluntariè feratur in objectum illud contra legem. Neque enim ad contrahendam malitiam adulterii v. g. necesse est quod homo feratur in uxorem alienam, formaliter ut alienam; neque ad contrahendam malitiam furti facilegi, necesse est ut feratur in rem sacram, formaliter ut sacram; sed satis est quod sciens & volens, contra legem, feratur in illam, quæ est uxor aliena, quæ est res facta, &c. rametì motivum propter quod voluntas fertur in uxorem alienam, præcisè sit, quia est femina pulchra & delectabilis; & motivum propter quod fertur in rem sacram, præcisè sit, quia est sibi commoda, &c. Unde contingit actum invariabilem in specie physica, variari in specie moris; & contra actus specie physica diversos, esse ejusdem speciei in genere moris, ut patet in furto auri & argenti, & in exemplo quod adfert S. Doctor I. 2. q. 72.